चिशंखुगढी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
सेर्ना, ओखलढुङ्गा

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको परिचय-पत्र वितरण कार्यविधि, २०७५

कार्यपालिकाबाट स्विकृत मिति : २०७५/०८/२१
स्थानिय राजपत्रमा प्रकाशित मिति : २०७५/०८/२३

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको परिचय-पत्र वितरण कार्यविधि २०७५

प्रस्तावना,

नेपालको संविधान, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन २०७४ तथा संयुक्त राष्ट्र संघले पारित गरी नेपाल सरकारले हस्ताक्षर समेत गरिसकेकोले अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी महासन्धि-२००६ (Convenaton on the Rights of Persons of Disabilities (CRPD) को उद्देश्य, मर्म र भावना बमोजिम अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको परिचय-पत्र वितरण कार्यविधि बनाउन बाञ्छनिय भएकोले, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिका सम्बन्धी ऐन, २०७४ को दफा ६१ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी चिशंखुगढी गाउँपालिकाले देहायको कार्यविधि जारी गरेको छ ।

परिच्छेद-१
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस कार्यविधिको नाम "अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय-पत्र वितरण कार्यविधि, २०७५" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :

(क) "ऐन" भन्नाले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ (पहिलो संशोधन २०७५ समेत) सम्झनु पर्छ ।

(ख) "नियमावली" भन्नाले अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन २०७४ अनुसार बन्ने नियमावली सम्झनुपर्छ ।

(ग) "स्थानिय तह" भन्नाले चिशंखुगढी गाउँपालिका लाई सम्झनुपर्छ ।

(घ) "वडा कार्यालय" भन्नाले चिशंखुगढी गाउँपालिकाको वडा कार्यालय सम्झनुपर्छ ।

(ङ) "समन्वय समिति" भन्नाले अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४(पहिलो संशोधन २०७५) को दफा ४२ बमोजिमको स्थानिय समन्वय समिति सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद-२

उद्देश्य, मापदण्ड

३. उद्देश्य : यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेका छन् :

(क) विभिन्न प्रकारका अपाङ्गता भएका नेपाली नागरिकहरुको पहिचान गरी उनीहरुलाई सेवा सुविधामा पहुँच स्थापित गर्न, त्यस्ता सेवा सुविधाहरुको लागी योजना निर्माण गर्न र स्थानिय तह देखी नै विभिन्न प्रकृतिका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको वर्गीकृत लगत राख्न सहज तुल्याउने ।

(ख) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको अधिकार सम्बन्धी ऐन र अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी अर्न्तराष्ट्रिय महासन्धी २००६ (CRPD) मा नेपाल सरकारले जनाएको प्रतिवद्धता बमोजिम अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई प्राथमिकताको आधारमा सेवा सुविधाहरु उपलव्ध गराउन सहज बनाउने ।

(ग) अपाङ्गताको प्रकृति, वर्गीकरण र अवस्थाका आधारमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिले पाउने सेवा, सुविधा र अवसरको प्राथमिकिकरण गर्न सहयोग गर्ने ।

४. परिचय-पत्र वितरणका मापदण्ड देहाय बमोजिम रहेका छन् :

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐनको अनुसुचीमा प्रकृतिका आधारमा अपाङ्गतालाई १० प्रकारमा वर्गीकरण गरिएको छ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐनको अनुसुचीमा उल्लेखित गाम्भीर्यता आधारमा गरिएको अपाङ्गताको वर्गीकरण गरी देहायका चार समुहका परिचय-पत्र वितरण गरिनेछ ।

(क) पुर्ण अशक्त अपाङ्गता :

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरुलाई 'क' बर्गको परिचयपत्र उपलव्ध गराइनेछ जुन रातो रंगको पृष्ठभुमीमा जारी गरिनेछ ।

१. व्यक्तिको शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी प्रणालीहरुमा भएको क्षति र यसले ल्याएको कार्यगत विचलनको अवस्था असाध्य गम्भीर भई अरुको सहयोग लिएर पनि दैनिक जीवन सम्पादन गर्न असाध्यै कठिन हुने व्यक्ति,

२, सामान्य भन्दा सामान्य दैनिक क्रियाकलापहरु पनि स्वयं गर्न नसक्ने र अन्य व्यक्तिको सहयोग आवश्यक पर्ने, तीव्र बौद्धिक अपाङ्गता भएका

व्यक्तिहरु, तीव्ररुपमा अटिज्म प्रभावित व्यक्ति, पुर्ण रुपमा श्रवणदृष्टिविहिन व्यक्तिहरु वा पुर्ण दृष्टिविहिन व्यक्तिहरु,

३, दुई वा सो भन्दा वढी प्रकृतिका शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षति भई सबैजसो दैनिक क्रियाकलापहरु अन्य व्यक्तिकै सहयोगमा गर्नुपर्ने अवस्थाका व्यक्तिहरु,

४, निरन्तर रुपमा सघन हेरचाह (स्याहार सुसार) को आवश्यक परिरहने शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति वा मनोसामाजिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु ।

५, दुवै हात कुमदेखी वा पाखुरादेखी मुनी पुरै नचल्ने वा गुमाएका विभिन्न कारणले दुवै हात र गोडा गुमाएका वा नचल्ने, कम्मर देखी मुनीको भाग गुमाएका वा नचल्ने, दुवै गोडा पुर्णरुपमा नचलने व्यक्तिहरु ।

(ख) अति अशक्त अपाङ्गता :

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरुलाई 'ख' बर्गको परिचयपत्र उपलव्ध गराइनेछ जुन निलो रंगको पृष्ठभुमीमा जारी गरिनेछ ।

१, शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षति वा विचलन भएतापनि निरन्तर वा अधिकांश समय सहयोगी, दोभाषे वा मानव पथप्रदर्शक आदिको सहयोगमा आफ्नो दैनिक क्रियाकलापहरु लगायत हिडडुल र संचार गर्न कठिनाई हुने व्यक्तिहरु,

२,मस्तिष्क पक्षघात, मेरुदण्डमा चोटपटक वा पक्षघात, हेमोफोलिया, मांशपेशी सम्बन्धी समस्या वा विचलन लगायत अन्य विभिन्न कारणले शरीरको ढाड, हात, गोडा, कम्मर आदिले काम गर्न नसकी दैनिक आवागमनको लागी ह्विलचियर प्रयोग गर्नुपर्ने अवस्थाका व्यक्तिहरु

३, दृष्टिविहिनको परिभाषा अर्न्तगत पर्ने व्यक्तिहरु,

४, संचारको लागी निरन्तर दोभाषे आवश्यक पर्ने पुर्ण रुपमा कान सुन्न नसक्ने(बहिरा), दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरु स्वयं गर्न नसक्ने, सिकाईका समस्या भएका बौद्धिक अपाङ्गता वा अटिज्म भएका व्यक्तिहरु, निरन्तर अरुको सहयोग लिइरहनुपर्ने बहुअपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु ।

५, कुम वा पाखुरा भन्दा मुनी एक हात गुमाएका वा हत्केला नभएका र कम्मर वा घुँडा भन्दा मुनी खुट्टा गुमाएका वा कुर्कुचा वा पैताला नभएका व्यक्तिहरु खुट्टा पुर्ण नचल्ने ।

(ग) मध्यम अपाङ्गता :

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरुलाई 'ग' बर्गको परिचयपत्र उपलब्ध गराइनेछ जुन पहैँलो रंगको पृष्ठभुमीमा जारी गरिनेछ ।

१, कृत्रिम अंग, क्यालिपर, विशेष प्रकारका जुत्ता जस्ता सहायक सामग्रीको प्रयोगबाट सामान्य हिडडुल लगायत दैनिक जिवनका क्रियाकलापहरु स्वयं गर्न सक्ने,

२, विभिन्न कारणले घुँडामुनीको अंगमा मात्र प्रभाव परेको तर सहायक सामग्रीको प्रयोग नगरी पनि सामान्य हिडँडुल गर्न सक्ने,

३, दुवै हातको हत्केलाभन्दा मुनीका कम्तीमा बुढी औँला र चोरी औँला गुमाएका,

४, मेरुदण्डमा समस्या भई ढाड कुप्रिएको,

५, सिकाईमा ढिलाई भएका दैनिक क्रियाकलाप स्वयं गर्न सक्ने बौद्धिक अपाङ्गता र अटिज्म भएका व्यक्तिहरु,

६. श्रवणयन्त्रको प्रयोगवाट वा ठुलो आवाज मात्र सुन्न सक्ने सुस्तश्रवण व्यक्तिहरु,

७, शल्ययन्त्रको प्रयोगवाट स्वरयन्त्र भिकी घाँटीको नलीवाट मात्र बोल्नुपर्ने अवस्था भएका व्यक्तिहरु

८, ओठ तालु फाटेको कारण बोली अस्पष्ट भएका व्यक्तिहरु,

९, बोली अड्किने, शव्द वा अक्षर दोहोर्याउने समस्या तीव्र भएका भकभके व्यक्तिहरु,

१०, तीन फिट भन्दा मुनिका होचा पुड्का मानिसहरु,

११, चस्मा वा श्रवणयन्त्र दुवै प्रयोग गर्ने श्रवणदृष्टिविहिन व्यक्तिहरु, लेन्स वा म्याग्नीफायरको प्रयोगवाट मात्र पढ्न सक्ने न्युन दृष्टियुक्त व्यक्तिहरु,

१२, अनुवंशिय रक्तश्राव (हेमोफेलिया) सम्बन्धी समस्या भई दैनिक हिडँडुलमा कठिनाई हुने व्यक्तिहरु,

१३, मानसिक वा मनोसामाजिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु ।

१४, एक आँखा, एक कान गुमाएका वा नभएका व्यक्तिहरु ।

(घ) सामान्य अपाङ्गता :

तल उल्लेखित अवस्थाका व्यक्तिहरुलाई घ वर्गको परिचयपत्र उपलव्ध गराईनेछ जुन सेतो पृष्ठभुमीमा जारी गरिनेछ ।

१ शारीरिक, मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी सामान्य विचलन भएका तर दैनिक जीवनका क्रियाकलापहरु स्वयम सम्पादन गर्न सक्ने,

२, हात वा खुट्टा केही छोटो भएका, एक हातको हत्केलाभन्दा मुनीका कम्तीमा बुढी औंला र चोरी औंला गुमाएका वा दुवै हातको हत्केला मुनीका कम्तीमा बूढी औंला र चोरी औंला गुमाएका व्यक्तिहरु,

३, ठुलो अक्षर पढ्न सक्ने न्युन दृष्टियुक्त व्यक्तिहरु,

४, दुवै गोडाको सबै औंलाका भागहरु नभएका,

५, श्रवणयन्त्र लगाई ठुलो आवाज सुन्ने तर बोली स्पष्ट भएका सुस्त श्रवण व्यक्तिहरु,

परिच्छेद ३

परिचय पत्र ढाँचा र समन्वय समिति

५, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको परिचय-पत्रको ढाँचा देहाय बमोजिम हुनेछ ।

परिचय-पत्र वाहक व्यक्तिको व्यक्तिगत विवरण स्पष्ट हुने गरी नागरिकताको प्रमाण-पत्रको ढाँचामा यस कार्यविधिको अनुसुची २ बमोजिम एकापट्टी नेपाली भाषामा र अर्कापट्टी अंग्रेजी भाषामा लेखिएको माथि दफा ४ मा उल्लेखित मापदण्ड अनुसार एक पृष्ठको परिचय-पत्र गाम्भीर्यता आधारमा गरिएका चार वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई चार फरक रंगमा उपलव्ध गराइनेछ ।

६, समन्वय समिति सम्बन्धि व्यवस्था देहायबमोजिम हुनेछ ।

(१) अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०७४ को दफा ४२ अनुसार अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण गर्ने समेत कार्यका लागी गाउँपालिका मा देहाय बमोजिमको स्थानिय समन्वय समिति रहनेछ :

(क) गाउँपालिका उपाध्यक्ष - संयोजक

(ख) गाउँपालिकाको महिला सदस्य मध्येवाट गाउँपालिकाले तोकेको महिला सदस्य - सदस्य

(ग) गाउँपालिका भित्रका माध्यामिक विद्यालयका प्रधानाध्यापक वा श्रोत व्यक्ति मध्येवाट गाउँपालिकाको अध्यक्षले तोकेको व्यक्ति - सदस्य

(घ) गाउँ कार्यपालिकाको अध्यक्षले तोकेको स्थानिय स्वास्थ्य चौकी वा अस्पतालको चिकित्सक - सदस्य

(ङ) स्थानिय प्रहरी कार्यालयको प्रमुख - सदस्य

(च) अपाङ्गता भएका व्यक्तिको हकहित र संरक्षणको क्षेत्रमा स्थानिय स्तरमा कार्यरत संघ संस्थाहरु मध्येवाट गाउँपालिकाको अध्यक्ष ले मनोनित गरेको संस्थाको प्रतिनिधि - सदस्य

(छ) गाउँपालिका भित्रका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु मध्येवाट समन्वय समितिले मनोनयन गरेको एक जना महिला सदस्य सहित तीन जना - सदस्य

(ज) नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारका स्थानिय स्तरमा रहेका सम्बन्धित विषय हेर्ने कार्यालयको कार्यलय प्रमुख/अस्पतालको चिकित्सक - सदस्य

(झ) सम्बन्धित महिला बालवालिका तथा समाज कल्याण इकाईको प्रमुख/ शाखा प्रमुख - सदस्य सचिव

(२) स्थानिय समन्वय समितिले अपाङ्गता परिचय पत्र वितरणका लागी सिफारिस गर्ने कामका साथै ऐनको दफा ४३ को (च) बमोजिम परिचय पत्र सम्बन्धी कानुनी, संरचनागत तथा अन्य सुधार गर्नुपर्ने विषयमा प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय, महिला, बालवालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय लगायत सम्बन्धित निकायमा लेखीँ पठाउनु पर्दछ।

परिच्छेद - ४
परिचय पत्र वितरण

७. परिचय पत्र वितरण प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुनेछ :

(क) अपाङ्गता भएका व्यक्तिको स्थायी ठेगाना भएको स्थानिय तहको वडा कार्यालयमा अपाङ्गता भएका व्यक्ति स्वयं निजका अभिभावक वा संरक्षकले अनुसुची १ बमोजिमको ढाँचामा परिचय-पत्र प्राप्तीका लागी सबै पुष्ट्याई गर्ने कागजातहरु २ प्रति समावेश गरी निवेदन दिनुपर्नेछ।

(ख) दरखास्तमा आफ्नो नाम, स्थायी ठेगाना, उमेर, अपाङ्गता खुलेको लिखित प्रमाणित प्रतिलिपी, पासपोर्ट साइजको (सम्भव भएसम्म अपाङ्गता देखिए गरी खिचिएको) फोटो, असक्तताको गाम्भीर्यता अवस्था र शरीरका अंगहरुले गर्ने काममा आएको समस्या वा दैनिक

क्रियाकलापमा हुने सिमितताको विवरण संलग्न हुनुपर्नेछ । यस प्रयोजनको लागी जन्मदर्ता प्रमाणपत्र वा नागरिकताको प्रमाणपत्र वा जग्गाधनी पुर्जा वा शैक्षिक योग्यताको प्रमाण पत्र वा मतदाता परिचय पत्र वा अपाङ्गताको आधारमा कूनै जागिर गरेको नियुक्ती पत्र वा त्यो संस्थाले दिएको प्रमाण वा जि.प्र.का. मा दर्ता भएका अपाङ्गता सम्वन्धी कार्य गर्ने संघसस्थाले गरेको सिफारिस मध्ये कुनै एक वा यस्तै विश्वस्त हुन सक्ने आधार दिने अन्य प्रमाणित लिखितलाई आधार मानिनेछ ।

(ग) रित पुगी आएको निवेदनमा वडा कार्यालय निवेदन प्राप्त भएको मितिले ३ दिन भित्र निवेदकले पेश गरेका कागजातहरुको एक प्रति कार्यालयमा राखि वडा कार्यालयको सिफारिस सहित एक प्रति गाउँपालिकामा पठाउनु पर्दछ ।

(घ) सम्बन्धित व्यक्तिले पेश गरेको निवेदन उपर कुनै कागजात वा प्रमाण नपुगी परिचयपत्रका लागी सिफारिस गर्न उपयुक्त नदेखिएमा सो व्यहोरा निवेदनलाई ३ दिन भित्रमा जानकारी दिनु पर्दछ ।

(ङ) वडा कार्यालयले सिफारिस गर्न नसकेको भनी दिएको जानकारी निवेदकलाई चित्त नबुझ्े सुचना पाएको १५ दिन भित्रमा सम्बन्धित स्थानिय तह समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(च) यसरी प्राप्त भएको निवेदन समेत समावेश राखी स्थानिय समन्वय समितिको बैठकमा पेश गर्नु पर्दछ । निवेदकले पेश गरेका कागजात र अन्य सम्भाव्य तथ्य प्रमाणका आधारमा निजले परिचयपत्र वितरण गरी त्यसको जानकारी निवेदक तथा वडा कार्यालयमा समेत दिनु पर्दछ ।

(छ) परिचयपत्रका लागी सिफारिस गर्न कुनै कठिनाई परेमा वडा कार्यालयले चिकित्सक/विशेषज्ञ वा अपाङ्गता भएका व्यक्तिका संस्थाका प्रतिनिधिसँग राय परामर्श लिन सक्नेछ ।

(ज) सामान्यता अपाङ्गता भएका व्यक्ति स्वंयले आफ्नो परिचयपत्र बुझिलिनु पर्दछ । अति अशक्त वा पुर्ण अपाङ्गता भएको कारणले परिचयपत्र बुझिलिन आउन नसक्ने भएमा वडा कार्यालयको सिफारिसमा परिवारको सदस्य, संरक्षक वा निजको बसोवास गर्ने स्थानिय निकायका पदाधिकारीले निजलाई बुझाउने गरी बुझिलिन सक्नेछन ।

(झ) परिचय पत्र प्राप्त व्यक्तिहरुको वर्गीकृत लगत स्थानिय तहले कम्प्युटराइज गरी आफ्नो कार्यालयमा राखी चौमासिक रुपमा प्रदेश र संघको सम्बन्धित मन्त्रालयमा जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

(ञ) समन्वय समितिले परिचयपत्र दिन भनी ठहर गरेका व्यक्तिलाई स्थानिय तहको कार्यालयले अनुसुची २ बमोजिमको परिचय पत्र (अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई) निःशुल्क उपलव्ध गराउनु पर्नेछ ।

(ट) परिचयपत्रमा गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतको हस्ताक्षर हुनेछ । प्रचलित कानुनको अधिनमा रही अन्य अधिकृत कर्मचारीलाई समेत अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(ठ) प्रत्यक्ष रुपमा देखिने वा अवलोकन गर्न सकिने शारीरिक,मानसिक वा इन्द्रिय सम्बनधी क्षतिको हकमा परिचयपत्र प्रदान गर्ने अधिकारले अवलोकन गरी तत्काल उपयुक्त परिचय पत्र उपलव्ध गराउनु पर्नेछ ।

(ड) प्रत्यक्ष रुपमा नदेखिने वा अवलोकन गर्न नसकिने शारीरिक , मानसिक वा इन्द्रिय सम्बन्धी क्षति भएका वा प्रष्ट रुपमा छुट्याउन समस्या भएका अपाङ्गता भएका व्यक्तिको हकमा समन्वय समितिमा पेश गरी समितिको सिफारिसका आधारमा परिचय पत्र वितरण गर्नु पर्नेछ ।

८. अन्य स्थानिय तहबाट परिचयपत्र वितरण गर्ने :

स्थानिय ठेगानामा बसोवास नभएका र विभिन्न अवरोध तथा शारीरिक वा मानसिक अवस्थाको गम्भीयताको कारण आफ्नो स्थायी बसोवास भएको जिल्लामा गई अपाङ्गता परिचयपत्र प्राप्त र्न असमर्थ व्यक्तिहरुका लागी निजको स्थायी बसोवास भएको स्थानको सम्बन्धित स्थानिय तहबाट परिचय पत्र नलिएको सुनिश्चित भएमा दफा ५ को प्रक्रिया पुरा गरी परिचय पत्र प्रदान गरेर सम्बन्धित स्थानियलाई जानकारी गराउन सकिनेछ ।

९. प्रतिलिपी सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) परिचय पत्र हराई, नासिई वा बिग्रीई परिचय पत्रको प्रतिलिपी लिनु पर्ने भएमा आफ्नो स्थायी ठेगाना भएको स्थानिय वडा कार्यालयमा यथार्थ विवरण र कारण खुलाई सिफारिसका लागी निवेदन दिनु पर्दछ ।

(२) वडा कार्यालयले सबै व्यहोरा बुझी निवेदनको माग मनासिव देखिएमा परिचय पत्रको प्रतिलिपी उपलव्ध गराउन प्राप्त निवेदन तथा अन्य कागजातको प्रतिलिपी वडा कार्यालयमा राखी निवेदकले पेश गरेको

सक्कल कागजात सहित सिफारिस गरी गाउँपालिकाका स्थानिय तहमा पठाउँनु पर्दछ ।

(३) स्थानिय तहले सिफारिस सहित प्राप्त भएको निवेदन अपाङ्गताको प्रकृति अनुसार सोभै वा स्थानिय समन्वय समितिमा पेश गरी समितिको निर्णय अनुसार अपाङ्गता परिचय पत्रको प्रतिलिपी निःशुल्क उपलव्ध गराउनु पर्नेछ ।

(४) प्रतिलिपीका लागी प्राप्त भएको निवेदनका विषयमा सो परिचय पत्र बाहक व्यक्तिले पहिले प्राप्त गरेको परिचय पत्रमा हेरफेर गर्नुपर्ने देखिएमा स्थानिय सिफारिस समितिमा पेश गरी सो समितिबाट प्राप्त निर्देशन अनुसार गर्नु पर्दछ ।

१०. यस कार्यविधिको प्रतिकुल कार्य भएमा प्रचलित कानुनमा व्यवस्था भए बमोजिम सजाय हुनेछ ।

११. अभिलेख सम्बन्धी व्यवस्था :

(१) सम्बन्धीत वडा कार्यालयले आफ्नो क्षेत्रमा भएका कुल अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तीहरु मध्ये परिचयपत्र पाएका व्यक्तिहरुको अपाङ्गताको प्रकृति र गाम्भीयता लगायत अन्य आवश्यक विवरण खुल्नेगरी नियमित रुपमा अध्यावधिक गरी त्यसको चौमासिक विवरण तयार गरी नियमित रुपमा आफ्नो गाउँपालिका तथा जिल्ला समन्वय समितिलाई समेत पठाउनु पर्नेछ ।

(२) स्थानिय तहले परिचय पत्र वितरण गरे पछि यसको जानकारी परिचय पत्र प्राप्त गर्ने व्यक्तिको स्थायी ठेगाना भएको वडा कार्यालयमा दिनु पर्दछ ।

(३) गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र रहेका कुल अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु तथा अपाङ्गता परिचय पत्र पाएका व्यक्तिहरुको अभिलेख राखी त्यसको चौमासिक प्रतिवेदन प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय, महिला, बालवालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय र संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद -५
बिबिध

१२. विविध :

(१) सबै स्थानिय तहले आ-आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्र रहेका बिकट तथा दुर्गम गाउँहरुमा रहेका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुका लागी अपाङ्गता परिचयपत्र लगायतका सेवा सरल तरिकाले उपलव्ध गराउँन कम्तीमा बर्षमा एक पटक ती ठाउँहरुमा परिचय पत्र वितरण सम्बन्धी घुम्ती शिविर सञ्चालन गर्नु पर्दछ।

(२) यो कार्यविधि लागु हुन अगाडी प्राप्त भएका अपाङ्गता परिचय पत्र सम्बन्धित गाउँपालिकामा बुझाई यो कार्यविधि जारी भएको मितिले १ वर्ष भित्रमा यस कार्यविधि बमोजिमको परिचयपत्र लिनुपर्नेछ। यस अघि जारी भएका परिचय पत्र एक वर्ष पछि स्वत: मान्य हुने छैन।

(३) यस कार्यविधि भएको प्रावधान अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको अधिकार सम्बन्धी ऐन र अन्य प्रचलित कानुनसँग बाँझिएमा बाँझिएको हदसम्म स्वत: अमान्य हुनेछ।

(४) अपांग परिचयपत्र वितरण सम्बन्धमा यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएको विषयमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको अधिकार सम्बन्धी ऐन र अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम हुनेछ।

(५) अपाङ्गता परिचय पत्र निर्देशिका, २०६५ बमोजिम भए गरेका काम कारवाही यसै कार्यविधि बमोजिम भए गरेको मानिनेछ।

(६) अपांग परिचय पत्र निर्देशिका, २०६५ खारेज गरिएको छ।

अनुसुची १

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचयपत्र पाउनको लागी दिने निवेदको ढाँचा

श्री कार्यालय प्रमुख ज्यु,
मार्फत ....
चिशंखुगढी गाउँपालिका

मिति : ....

विषय : अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय पत्र पाउँ ।

महोदय,

म अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचयपत्र पाउन योग्य भएकाले निम्न लिखित विवरण राखी परिचय पत्र पाउन यो निवेदन पेश गरेको छु । मैले पेश गरेको विवरण ठीक साँचो छ, झुट्टा ठहरेमा प्रचलित कानुन बमोजिको सजाय भोग्न मञ्जुर छु ।

१. नाम : थर .... उमेर : ....
लिङग : ....
२. प्रदेश : ....
३. ठेगाना :
(क) स्थायी ठेगाना : .... पालिका, वडा नं. .... टोल ....
(ख) अस्थायी ठेगाना : .... पालिका, वडा नं. .... टोल ....
(ग) सम्पर्क टेलिफोन वा मोवाइल नं. ....
३. संरक्षक/अभिभावक को नाम थर : ....
४. संरक्षक/अभिभावक कासम्पर्क टेलिफोन वा मोवाइल नं. ....
५. नेपाल सरकारको परिभाषा र वर्गीकरण अनुसार अपाङ्गताको प्रकार : .....
६. नेपाल सरकारको परिभाषा र वर्गीकरण अनुसार अशक्ताको आधारमा अपाङ्गताको प्रकार : ....
७. शरिरको अंग, संरचना, प्रणालीमा आएको क्षतिको विवरण :
....
....
८. क्षति भएपछि दैनिक क्रियाकलापमा आएको अवरोध वा सिमितथाको विवरण
....
....
९. अपाङ्गताको कारण उपयुक्त स्थानमा चिनो लगाउनु होस ।
क. रोगको दीर्घ असर ख. दुर्घटना ग. जन्मजात
घ. सशस्त्र द्वन्द्व ङ. वंशानुगत कारण च. अन्य..........
१०. सहायक सामग्री प्रयोग गर्नु पर्ने आवश्यकता भएको वा नभएको : (उपयुक्त स्थानमा चिनो लगाउनुहोस)

(क) भएको (ख) नभएको

११. आवश्यकता भएका भए कस्तो प्रकारको सहायक सामग्रीको प्रयोग गर्नुपर्ने हुन्छ

....

१२. सहायक सामग्री प्रयोग गर्ने गरेको/नगरेको (उपयुक्त स्थानमा चिनो लगाउनुहोस)

(क) गर्ने गरेको (ख) गर्ने नगरेको

१३. सहायक सामाग्री प्रयोग गर्ने गरेकोभए सामाग्रीको नाम : ....

१४. अन्य व्यक्तिको सहयोग विना आफ्ना कस्ता कस्ता दैनिक कार्य गर्न सक्नुहुन्छ ?

(क)......................... (ख)......................... (ग).........................

(घ)......................... (ङ)......................... (च).........................

१५. अन्य व्यक्तिको सहयोग लिनुहुन्छ भने कुन कुन कामको लागी लिनु हुन्छ ?

(क).........................(ख).........................(ग).........................

(घ).........................(ङ).........................(च).........................

१६. पछिल्लो शैक्षिक योग्यता प्राथमिक तह घ) निम्न माध्यामिक तह

ङ) माध्यामिक तह (च) उच्च माध्यामिक तह (छ) स्नातक तह

(च) स्नाकोत्तर तह (छ) विद्यावारिधि तह

१७. कुनै तालिम प्राप्त गर्नु भएको भए मुख्य तालिमहरुको नाम लेख्नुहोस ।

....

....

१८. हालको पेशा :

क) अध्ययन ख) कृषि व्यवसाय ग) स्वरोजगार घ) अध्ययन

ङ) सरकारी सेवा च) निजी क्षेत्रमा सेवा छ) केही नगरेको झ) अन्य ...

निवेदक

नाम, थर :.........................

हस्ताक्षर....................

मिति : ....

अनुसुची २

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचयपत्रको ढाँचा

नेपाल सरकार

निशाना छाप

....

परिचय पत्र नं.

परिचय पत्रको प्रकार

अपाङ्गता परिचय पत्र

१. नाम, थर :

२. ठेगाना : प्रदेश .... जिल्ला .... स्थानिय तह ....

३. जन्ममिति :

४. नागरिकता नं.

५. लिङ्ग : ....

६. रक्त समुह :...........

७. अपाङ्गताको किसिम : प्रकृतिको आधारमा ....

८. बाबु/आमा वा संरक्षकको नाम, थर ....

९. परिचय पत्र बाहकको दस्तखत :

१०. परिचय पत्र प्रमाणित गर्ने ....

नाम, थर..............................

हस्ताक्षर ....

पद ....

मितिः ....

“यो परिचयपत्र कसैले पाएमा नजिकको प्रहरी कार्यालय वा स्थानिय निकायमा बुझाईदिनुहोला”

Annex 2

Disablity Identity Card Format

The Government of Nepal

Stamp ....

ID Card Number:

ID Card Type :

Disability Identity Card

1) Full Name of Person
2) Address: Province ....District.............. Local Level.............
3) Date of Birth: ....
4) Citizenship Number: ....
5) Sex: ....
6) Blood Group: ....
7) Types of disability: On the basis of nature .... On the basis of Severity................
8) Father's Name/Mother's Name of Guardian ....
9) Signature of ID Card Holders :..............................
10) Approved by ....

Name ....

Signature ....

Designation ....

Date ....

"If somebody finds this ID card, please deposit this in the nearby police station or municipality office"

अनुसुची ३

अपाङ्गता भएका व्यक्तिको कार्यालयमा राखिने अभिलेखको ढाँचा

क्रम संख्या :

अपाङ्गता परिचयपत्र नम्बर : परिचय पत्रको प्रकार :........

१) नाम, थर ....

२) ठेगाना (स्थायी) प्रदेश: जिल्ला : स्थानिय तह : वडा :

३) ठेगाना (अस्थायी) प्रदेश: जिल्ला : स्थानिय तह : वडा :

४) जन्ममिति : ४) नागरिकता नं.

६) रक्त समुह ७) विवाहित/अविवाहित

८) बाबु आमा वा संरक्षको नाम थर :

९) ठेगाना: प्रदेश: जिल्ला : स्थानिय तह : वडा :

१०) अपाङ्गता भएका व्यक्तिसंगको नाता :

११) पछिल्लो शैक्षिक योग्यता :

१२) अध्ययनरत विद्यालय वा कलेज :

अध्ययन नगरेको पढाई सकेको

१३) पेशा :

१४) अपाङ्गताको किसिम :

क) अपाङ्गताको प्रकृतिको आधारमा ....

(ख) अपाङ्गताको गम्भीरताको आधारमा ....

१५) कस्ता दैनिक क्रियाकलाप गर्न सकिन्छ ?

....

१६) कस्ता दैनिक क्रियाकलाप गर्न सकिदैन ?

....

१७) सहायक सामाग्री आवश्यक पर्ने नपर्ने

आवश्यक पर्ने भए के ....

१८) हाल सहायक सामाग्री पाएका नपाएको

१९) परिचयपत्र वाहकले प्राप्त गरेका अन्य सेवा, सुविधा

....

२०) परिचयपत्र बाहकलाई आवश्यक परेका अन्य सेवा सुविधाहरु

....

२१) सेवा, सुविधा प्रदान गर्ने निकाय : ....

२२) अन्य ....

प्रमाणित गर्ने अधिकारीको :

दस्तखत :

नाम थर :

पद :

कार्यालय :

मिति :